Holzhackerland – Sídla malokarpatských nemecky hovoriacich drevorubačov optikou starých máp

Mgr. Pavol Krajčovič, PhD.

Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave

Filozofická fakulta

Katedra historických vied a stredoeurópskych štúdií

pavol.krajcovic@ucm.sk

Úvod

- doterajší výskum lingvistická a etnograficko-historická perspektíva
- mapa = **zdroj poznania krajiny** zachytenie už neexistujúcej krajiny (huncokárske osídlenie MK)
- **primárny prameň** = kartografické materiály III. vojenské mapovanie (1869 1887), mapy Bratislavskej (1890 1897) a Nitrianskej stolice (1892), mapy národopisného výskumu (pol. 20. st.)
- metodika výskumu obsah mapových podkladov a ich následná interpretácia
- komplexná sondáž huncokárskych lokalít v MK

Holíč Ladná Beckov. Čachtické 51 vé Mesto Váhom Břeclav Karpaty Lanzhot Smrdaky Gbely achtice Brodské 61 49 Brezova po Bradlem Kuty Rabensburg Karpaty Šaštín - Stráže Vrbové Hohenau an der March Jablon Chránená Sekule E75 Dobra Voda krajinná oblast Záhorie Banka 49 telnica Dechtice Závod Naháč Player Pezinské 40 61 Plave ck Podhra 51 Karpaty Jaslovské Bohunice Gajary Boleráz Červenik Leopoldov Malacky 61 Hlohovec Kuchy 51 Záhorská Ves Plavecký Štvrtok Trnava Dubová Zavar Modra Zeleneč Lozor Zohor Báb 61 E58 Pezinok Sered Devinske Voderady Stupava 62 Karpaty E58 Reca Moč Senec 62 Sládkovičovo DEVINSKA NOVÁ VES Ivanka pri Dunaji Galanta Kajal 3 49 Malinovo Šaľa Hainburg an Bratislava த

Skúmané územie

Historickogeografické charakteristiky huncokárskeho osídlenia

- príchod nemecky hovoriace krajiny **(alpské oblasti)** 1. pol. 18. st. = Pálfiovci + merkantilizmus
- r. k. vyznanie profesijné zameranie = lesné hospodárstvo
- 500 osôb (koniec 18. st.) 1000+ osôb (1. pol. 20. st.)
- endogamná + etnicky uzavretá komunita
- **rozptýlené osídlenie (samoty)** kompaktné osídlenie = výnimky Modra-Na Piesku, Rybníček, Sklená Huta, Holint, Barina
- 1. pol. 19. st. **presídlenie časti rodín** = Považský a Pohronský Inovec, Strážovské vrchy, Tribeč, osada Díč (dcérske osídlenie)
- narušenie/postupný zánik spôsobu života po 1945

Das Deutschtum in der Westslowakei Entwurf: Dipl. Ing. Walter Naunteufl MASSTAB : 1 : 200.000 OSkalitz OHolitsch Ha.d.Waagv nhreus Mehrheit LOWETZ D. Laba Cabulan O Orte mit sinten Marchings Marchfeld anta PRESSBURG Fragendorf Bruck D Knitteldorf Madendorf D Loiperadorf Niederdonau G Guttern Schött - Szerdahely Mehrheit Orte mit deutscher Minderheit Deutsche Schulen Ortsgruppen der Deutschen Partei Orte mit versunkenem Deutschtum mehr Sals 3000 Einwohner Orte mit < slavvischem > Bevölkerungsanteil Städte und sonstige Orte mit weniger M Deutsche Holzhackersiedlungen × Rein madjarische Orte Rein slawische Orte

Záver

- počty lokalít **nekorešpondujú** s písomnými prameňmi
- jadro osídlenia = PK
- absencia = DK, $\check{C}K$
- kartografické zdroje = potvrdenie **rozptýleného osídlenia** komunity životného priestoru (montánny spôsob života)
- mapy národopisného výskumu = **širší rámec** historicko-etnografického výskumu
- mapy + písomné pramene = zaujímavé rozmery **výskumu** huncokárov

Ďakujem za pozornosť!